

РЕШЕНИЕ

№ 125

гр. София, 30 октомври 2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, III НО, в публично заседание на двадесет и девети септември през две хиляди и двадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛАДА ПАУНОВА

ЧЛЕНОВЕ: БЛАГА ИВАНОВА

МИЛЕНА ПАНЕВА

при секретаря Невена Пелова

и в присъствието на прокурора Явор Гебов

изслуша докладваното от

съдия ИВАНОВА касационно дело № 454 по описа за 2020 г

Касационното производство е образувано по протест на Софийска окръжна прокуратура и по жалба на гражданския ищец потребителска кооперация ПК/име/, [населено място], представлявана от председателя на кооперацията Д. Г. Т., срещу нова въззивна присъда на Софийски окръжен съд от 2.03.2020 г, по ВНОХД № 552/19, с която е отменена присъда на Районен съд, Пирдоп, № 45 от 5.04.2019 г, по НОХД № 379/16, и подсъдимият И. С. С. е признат за невиновен в това, че в периода от 23.12.2008 г до 4.02.2009 г, в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице: председател на ПК /име/, [населено място], е присвоил чужди пари, собственост на кооперацията, на обща стойност, 28 800 лв, връчени му в това му качество и поверени му да ги пази и управлява, като присвояването е в големи размери, и на основание чл. 304 НПК, е оправдан по обвинението по чл. 202, ал. 2, т. 1 вр. чл. 201 вр. чл. 26, ал. 1 НК, а предявеният от гражданския ищец: ПК /име/, [населено място], граждански иск обезщетение за имуществени вреди, в размер на 28 800 лв, е отхвърлен.

С първоинстанционната присъда подсъдимият е признат за виновен в това, че в периода от 23.12.2008 г до 4.02.2009 г, в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице: председател на ПК /име/, [населено място], е присвоил чужди пари, собственост на кооперацията, на обща стойност, 28 800 лв, връчени му в това му качество и поверени му да ги пази и управлява, като присвояването е в големи размери, с оглед на което и на основание чл. 202, ал. 2, т. 1 вр. чл. 201 вр. чл. 26, ал. 1 НК, е осъден на три години „лишаване от свобода”, отложено по реда на чл. 66 НК, за изпитателен срок от три години, както и на „лишаване от право да заема ръководна длъжност в управителни органи на държавно предприятие, кооперация, обществена организация или друго юридическо лице, както и всякаква друга длъжност, свързана с пазене и управление на чуждо имущество”, за срок от три години. На основание чл. 45 ЗЗД, е осъден да заплати на ПК /име/, [населено място], обезщетение за имуществени вреди, в размер на 28 800 лв, заедно със законните последици.

С протеста се релевират основанията по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 НПК. Изтъкват се следните доводи: В основата на оправдателната присъда са залегнали обясненията на подсъдимия относно причините да бъдат изтеглени инкриминираните парични средства от сметката на кооперацията в „банка” и извършените с тях разплащания, въпреки че същите са опровергвани от други доказателствени средства. Неправилно е прието, че не следва да бъдат кредитирани представените от кооперацията данни за осчетоводяване на инкриминираната сума в сметка „498”, както и неправилен е изводът, че счетоводството е водено в отклонение от законовите изисквания. Неверен е изводът, че подсъдимият е внесъл посочената сума в касата, но това не е било осчетоводено. Не са взети предвид показанията на св. Б., че към момента на финансовата ревизия на кооперацията, включваща и инкриминирания период, нередности при водене на счетоводството не са констатирани. При извеждане на доказателствените изводи не са съобразени показанията на св. Т., св. Г. и св. Д., че в кооперацията е имало практика да се предоставят пари срещу издаване на документ / разходен касов ордер /, а при внасяне на пари да се съставя документ / приходен касов ордер /. Не са взети предвид гласните доказателства, изводими от показанията на свидетелите, член-кооператори в ПК /име/, [населено място], че в инкриминирания период, конфликтни отношения между подсъдимия и св. Т. не е имало. Неправилно е становището на въззивния съд, че липсва стабилна доказателствена основа за осъждане на подсъдимия. При постановяване на оправдателната присъда е допуснато нарушение на материалния закон. С протеста са прави искане за отмяна на новата въззивна присъда и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на окръжния съд.

С жалбата на гражданския ищец се релевират основанията по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 НПК. Сочи се, че анализът на доказателствата е опорочен, откъдето се е стигнало и до неверни изводи по релевантните факти. Изтъква се, че е осъществен деликт, поради което незаконосъобразно е отхвърлен гражданският иск. С жалбата се прави искане за отмяна на оправдателната присъда и връщане на делото за ново разглеждане, с оглед законосъобразно произнасяне на въззивния съд по предявения граждански иск.

В съдебно заседание на ВКС представителят на ВКП не поддържа протеста и пледира за оставяне в сила на новата въззивна присъда.

Повереникът на гражданския ищец пледира за уважаване на жалбата, депозирана от ПК /име/, [населено място].

Представителят на гражданския ищец не участва лично в касационното производство.

Защитата изразява становище, че протестът и жалбата следва да бъдат оставени без уважение.

Подсъдимият се присъединява към становището на своя защитник.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, намери следното:

Основателен е доводът, изложен в протеста, че въззивният съд е анализирал доказателствата и доказателствените средства в отклонение от процесуалните изисквания, довело до формиране на неверни изводи по релевантните факти. Не са съобразени писмените доказателства, приложени към материалите на досъдебното производство, установяващи, че, още към момента на деянието, инкриминираните парични средства са осчетоводени по сметка „498”, кореспондираща на сметка „503”, и са вписани в месечната рекапитулация и баланса на кооперацията. Не са взети предвид Съдебно-счетоводната експертиза и Допълнителната такава, проверили счетоводните документи на кооперацията в периода 2008 г - 2009 г и дали заключение за движението на получените от „Г.” Е. парични средства и начина на тяхното осчетоводяване. Вещото лице е констатирало, че липсват първични счетоводни документи за заприходяването на инкриминираните 28 800 лв в касата на кооперацията, но още към момента на тяхното изтегляне от сметката в „банка”, са вписани в счетоводните сметки „498” и „503”, в месечните отчети и баланса на юридическото лице за съответния период. В разрез с цитираните доказателствени материали, въззивният съд е формирал неверния извод, че в счетоводството на кооперацията е липсвала писмена следа за изтеглените от подсъдимия суми, а вписването им в сметка „498” е направено от св. В. в неустановен период. На следващо място, невярно са интерпретирани показанията на св. Б. и резултата от финансовата ревизия, проведена от Централния кооперативен съюз, за периода от 1.08.2002г до 30.06.2010 г, включващ инкриминирания такъв. Вярно е, че на ревизора / св. Б. / не е представена справка за задълженията на подсъдимия към кооперацията, но, както свидетелят е заявил, този въпрос не е бил предмет на ревизията, а данните, касаещи инкриминираните суми, са били вписани в кредита на сметката. Не е съобразено заявеното от св. Б., че не е констатирал финансово нарушение, нито е възприел нередовност при водене на счетоводните документи и „Касовите книги” за проверените 2008 г и 2009 г. Придадено е съществено значение на обстоятелството, че в последващ момент са внесени поправки в „Касовите книги”, без да се съобрази, че, към момента на деянието, поправки в тях не имало. На следващо място, въззивният съд е игнорирал показанията на св. Т., че установената практика в кооперацията е била да се съставят документи за постъпилите приходи и направените разходи. Не са съобразени и показанията на св. В., че воденото счетоводство е било в съответствие със счетоводния стандарт, както и заявеното от св. Г., че са липсвали случаи, при които са давани пари на ръка за внасяне в касата, без да се състави приходен касов ордер. Макар и косвено, от доказателствено значение е обстоятелството, че сумата от 10 000 лв, изтеглена от подсъдимия на 28.11.2008 г, която е извън обвинението, е внесена от него в касата на кооперацията и е заприходена същия ден, за което е съставен приходен касов ордер. Не са съпоставени твърденията на подсъдимия, че е имало практика да се предават пари на главния счетоводител: св. В., или на касиера: св. Г., за да бъдат заприходени, с показанията на цитираните свидетелки, че такава практика не е имало, а са съставяни документи, удостоверяващи движението на паричните средства. На следващо място, обясненията на подсъдимия не са обсъдени в контекста на останалата доказателствена съвкупност, при което се е стигнало до безрезервното им кредитиране и поставяне в основата на изведените доказателствени изводи. Не е обсъдено твърдението, че кредитът от 40 000 лв е имал за предназначение да послужи за регистриране на акционерните дружества „фирма”, „фирма” и „фирма”, а получената сума е осчетоводена в сметка „498”, за да бъде харчена целево, в аспекта на решението на Общото събрание на кооперацията за регистрация на дружествата, взето на заседание, проведено на 28.09.2009 г. Не е обсъдено съдържанието на това решение, касаещо участието на кооперацията само с апортна вноска, а не и с парични средства. Не е коментирано твърдението на

подсъдимия, че получените 40 000 лв са осчетоводени в сметка „498”, за да бъдат похарчени целево, в контекста на правилата за водене на счетоводството, предвиждащи вписването в посочената сметка на вземания на юридическото лице. Не е обсъдено заявеното от подсъдимия, че заемът от 40 000 лв, получен през 2009 г, е усвоен от кооперацията чрез внасяне на парите на каса, аналогично на заема, получен през 2005 г, в аспекта на Съдебно-счетоводната експертиза, установила, че средствата по заема от 2005 г са усвоени преимуществено по банков път. Не са съобразени показанията на св. Т., св. В., св. Г., св. Д. и св. Б., установяващи липсата на нередовност в счетоводната отчетност в инкриминирания период. Не е взето предвид, че паричните средства, постъпващи в касата на кооперацията като „втора” каса, са собственост на „фирма”, друго юридическо лице, чието имущество не би могло да се води на отчетност в ПК „име”, [населено място]. Въззивният съд е приел, че счетоводството в кооперацията не е водено коректно, след като по делото са приложени документи, представени от подсъдимия, които не са надлежно осчетоводени. Не е изяснено обаче коя е причината за това и дали тези документи са представени своевременно, за да бъдат осчетоводени. Невярно е интерпретиран и въпросът, касаещ възникване на конфликтни отношения между подсъдимия и някои от кооператорите, като такъв, имащ отношение към обвинението за присвояване. Не е взето предвид, че, към момента на деянието, подсъдимият е имал разбирателство с тези лица, а конфликтът между тях се е породил значително по-късно, чак през 2013 г, поради което този факт не би могъл да има пряко или косвено отношение към воденото наказателно производство.

С оглед на изложеното, настоящата инстанция намери, че при анализа на доказателствата и доказателствените средства е допуснато съществено процесуално нарушение, попадащо в обхвата на основанието по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, което предполага необходимост от отмяна на оспорения въззивен акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на окръжния съд. Доколкото в протеста на прокуратурата е релевирано основанието по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, което е налице, за изхода на делото е без правно значение, че същото нарушение се поддържа от гражданския ищец, който е юридическо лице, в каквото процесуално качество не разполага с възможност да оспорва наказателната част на присъдата. Гражданският ищец може да обжалва само гражданската част на въззивния акт, като наведените от него съображения имат отношение към произнасянето по въпросите на деликта. В случая, такова оплакване е направено в касационната жалба, то има отношение към законосъобразността на произнасянето по гражданската отговорност и по това основание настоящата инстанция дължи произнасяне.

Допуснатото съществено процесуално нарушение е довело до неверни изводи по релевантните факти, в която хипотеза, настоящата инстанция не може да вземе отношение по доводите за нарушение на материалния закон и за наличието на основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК.

По отношение правилното приложение на материалния закон в принципен план би могло да се посочи следното:

Съдебната практика е изяснила, че неотчитането на парични средства, собственост на юридическо лице, само по себе си, не е достатъчно, за да се квалифицира деянието като длъжностно присвояване, но следва да се обсъди дали посочената хипотеза е налице по настоящето дело. На коментар подлежи и въпросът какво е правното значение на оставането на чужди парични средства във фактическа власт на дееца за продължителен период и задържането им от него без знанието и съгласието на собственика, който през това време е бил лишен от възможността да ползва тези средства за свои нужди.

ВКС намери, че е допуснато нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК, касаещо произнасянето по гражданската отговорност. Това е така, защото деянието, предмет на обвинението, представлява деликт по чл. 45 ЗЗД, а причинените от деянието вреди подлежат на репарирание. Като е постановил оправдателна присъда и е отхвърлил гражданския иск, въззивният съд е постановил незаконосъобразен съдебен акт, който подлежи на отмяна и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

По изложените съображения, ВКС намери, че протестът и жалбата на гражданския ищец са основателни и следва да бъдат уважени.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 3, т. 2 и т. 3 НПК, ВКС, III НО,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ нова въззивна присъда на Софийски окръжен съд от 2.03.2020 г, по ВНОХД № 552/19.

ВРЪЩА делото за НОВО РАЗГЛЕЖДАНЕ от друг състав на въззивната инстанция от стадия на съдебното заседание.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: